

NOI DESCOPERIRI MONETARE INTRATE ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI NAȚIONAL DE ISTORIE A ROMÂNIEI (VI)

Tudor Alexandru Martin*

Abstract

The purpose of this article is to present a few of the objects uncovered across the country, between 2017 and 2020, which will soon enter the collection of the National History Museum of Romania. The material is organised by type and by the place of discovery. Most of the finds were discovered using metal detectors in forests, near existing or dried out water streams and close to old, untravelled roads.

Key words: coin finds, metal detecting, hoarding, stray finds, museum collections.

Acest articol își propune să introducă în circuitul științific o serie de descoperiri monetare, realizate între 2017 și 2020, care vor intra în colecția Muzeului Național de Istorie a României. Organizarea materialului numismatic provenit din descoperiri s-a făcut pe tipuri de obiecte și după locul descoperirii. Majoritatea descoperirilor au fost realizate cu ajutorul detectoarelor de metale, în păduri, pe lângă cursuri de apă actuale sau secate și în apropierea drumurilor nefolosite sau foarte rar străbătute astăzi.

Descoperiri izolate

I. Monede

Pădurea Băneasa, zona Casa Albă

2:1

1. Imitație locală de tip Vârteju-București
Didrahmă, secolele II-I a.Chr., AR, 5.81 g, 22.1 x 21.7 mm, ax 5. Prezintă ușoare urme de uzură mecanică și produși de coroziune ai argintului. Moneda a fost decoperită la sfârșitul lunii iunie 2020.

Ref.: Preda 1973 526-527 Pl. XLII-XLIII

---

* Muzeul Național de Istorie a României, București.

E-mail: green_yuri_13@yahoo.com

Caransebeș, județul Caraș-Severin

3:1

2. Regatul Ungariei

Dinar (fragment), Maria, 1382-1395, AR, 0.13 g, 11.2 mm, decoperită în anul 2017. Piesele de la Caransebeș au fost descoperite în urma săpăturilor arheologice sistematice întreprinse în oraș între anii 2017 și 2019.

Ref.: Unger 1997 nr. 442-443.

3. Principatul Transilvaniei

Gros lat, Gabriel Bethlen, 1626, AR, 1.57 g, 24.25 mm, ax 1, descoperită în anul 2017. Moneda prezintă o pliere, mici fragmente lipsă și exfolieri.

Ref.: MBR nr. 1626-1700.

4. Polonia

3 Poltorak, Sigismund al III-lea Vasa, monetăria Bodgoszzcz, 1627, AR, 0.94 g, 19.4 mm, ax 10, descoperită în anul 2017. Piesa prezintă pe ambele părți uzură mecanică.

Ref.: Hutten-Czapski nr. 1553-1554; Kopicki 395.

2:1

5. Boemia

Weisspfennig, Maximilian al II-lea, 1564-1576, AR, 0.18 g, 12.2 x 13.35 mm, descoperită în anul 2018. Prezintă o stare avansată de uzură și o perforație.

Ref.: WC (pre-1600) MB#231.

6. Principatul Transilvaniei

Gros lat, Gabriel Bethlen, 1623, AR, 1.06 g, 22.5 mm, ax 3, descoperire făcută în anul 2019. Aceasta prezintă fisuri multiple, mici fragmente lipsă, uzură mecanică pe ambele părți.
Ref.: MBR nr. 1626-1700.

7. Imperiul Romano-German

15 Kreuzer, Leopold I, 1696, AR, 5.09 g, 30.6 mm, ax 12, descoperită în anul 2019. Un fragment din marginea dreaptă lipsește, iar pe ambele părți prezintă uzură mecanică.
Ref.: WC (1601-1701) KM# 1170.

Măgurele (pădurea din apropierea orașului), județul Ilfov

8. Amphipolis

Tetradrahmă, Filip al II-lea, a doua jumătate a secolului al IV-lea, monogramă – ciorchine de struguri, AR, 14.25 g, 23.3 x 24.3 mm, ax 1. Prezintă zgârieturi pe ambele părți și o pată închisă la culoare pe avers. Monedele găsite pe raza orașului Măgurele au fost descoperite în lunile noiembrie și decembrie ale anului 2019.
Ref.: SNG Copenhagern Thrace nr. 552.

2:1

9. Macedonia

AE 18, Alexandru al III-lea, 336-323 a.Chr, AE, 6.76 g, 17.45 x 17.8 mm, ax 8. Prezintă uzură mecanică pe ambele părți.

Ref.: SNG Copenhagern Thrace nr. 1042-1044 var.

11. Imperiul Roman

Siliqua, Constantius al II-lea, 331-355, atelier Constantinopol, officina €, AR, 3.14 g, 20.05 x 21 mm, ax 6.

Ref.: RIC VIII 102.

13. Imperiul Roman

Siliqua, Constantius al II-lea, 331-355, atelier Sirmium, AR, 1.92 g, 17.6 x 20.35 mm, ax 6. Prezintă ușoare urme de uzură mecanică și mic fragment din margine lipsă, în partea stângă inferioară.

Ref.: RIC VIII 15.

14. Imperiul Otoman

Akcea, Suleyman I, 1520-1540, atelier Novoberda, AR, 0.41 g, 10.1 x 10.8 mm, ax 6. Prezintă uzură mecanică pe ambele părți.

Ref.: Srećković IV av. A/rv. V.

15. Polonia

3 Groși, Sigismund al III-lea Vasa, 1598, atelier Poznan, AR, 2.3 g, 20.15 x 19.1 mm, ax 5. Pe ambele părți prezintă uzură mecanică.

Ref.: Kopicki 606.

16. Regatul Spaniei(?)

Fals de epocă după o monedă spaniolă cu valoarea de 2 Reali de secol al XVI-lea. Este realizată din bronz, are 5.47 g și 23.85 x 22.2 mm și prezintă o perforație, fiind folosită, cel mai probabil, pe post de medalion.

Ref.: -

17. Polonia

Poltorak, Sigismund al III-lea Vasa, 1614-1628, atelier Bydgoszcz, AR, 0.76 g, 19.05 x 18.9 mm, ax 1. Pe ambele părți se poate observa uzură mecanică.

Ref.: Kopicki 355.

18. Imperiul Otoman

Para, Mustafa al III-lea, 1757-1774, atelier Misir, AR, 0.35 g, 14.9 x 15.55 mm, ax 7. Prezintă zgârieturi fine, uzură mecanică și o fisură de suprafață pe revers.

Ref.: Nuri Pere 643.

19. Imperiul Otoman

Para, Mustafa al III-lea, 1757-1774, atelier Misir, AR, 0.32 g, 15.8 x 15.5 mm, ax 6. Prezintă uzură mecanică pe ambele părți.

Ref.: Nuri Pere 643.

20. Imperiul Otoman

Para, Ahmed al III-lea, 1703-1730, AR, 0.35 g, 14.35 x 13.7 mm, ax 9. Pe ambele părți prezintă zgârieturi fine și uzură mecanică.

Ref.: Nuri Pere 523.

Moare Vlăsiei (Pădurea Surlari), județul Ilfov

21. Imperiul Otoman

Para, Osman al III-lea, 1754-1757, atelier Misir, AR 0.41 g, 15.95 x 15.8 mm, ax 6. Pe ambele părți este uzură mecanică moderată. Cele trei monede descoperite lângă localitatea Moara Vlăsiei au fost găsite la finalul lunii februarie a anului 2019.

Ref.: Nuri Pere 603.

22. Imperiul Otoman

Para, Abdulhamid I, 1775, atelier Constantinopol, AR, 0.25 g, 15.35 x 14.8 mm, ax. 6. Moneda prezintă două perforații și un fragment din aceasta este rupt.

Ref.: Nuri Pere 681/683.

23. Imperiul Otoman

Para, Selim al III-lea, 1793, atelier Istanbul, AR, 0.27 g, 15.35 x 14.8 mm, ax 6. Prezintă uzură mecanică mai accentuată pe revers, în partea superioară.

Ref.: Nuri Pere 713.

Tezaure/Depozite monetare

Măgurele (pădurea din apropierea orașului), județul Ilfov

1. Imperiul Otoman

Tezaur alcătuit din 27 de monede și o brățară găsit în luna februarie 2019. Toate monedele care alcătuiesc descoperirea sunt parale de secol al XVIII-lea emise în timpul domniilor a patru sultani – Ahmed al III (1703-1730) – 2 piese (Nuri Pere 523), Mahmud I (1730-1754) – 6 piese (Nuri Pere), Osman al III-lea (1754-1757) – 2 piese și Mustafa al III-lea (1757-1774) – 14 piese, plus încă trei piese pentru care nu s-a putut identifica emitentul. Piesele sunt următoarele:

1. Para 1703-1730, 0.29 g, 15.37 x 15.5 mm, ax 11, perforată (Nuri Pere 523);
2. Para 1703-1730, 0.33 g, 13.6 x 13.5 mm, ax 5, perforată (Nuri Pere 523);
3. Para 1730-1754, 0.19 g, 12.65 x 16.35 mm, ax 12, fragment lipsă (Nuri Pere 578);
4. Para 1730-1754, 0.34 g, 16.3 x 16.2 mm, ax 3, perforată (Nuri Pere 578);
5. Para 1730-1754, 0.25 g, 15.2 mm, ax 7, perforată (Nuri Pere 578);
6. Para 1730-1754, 0.18 g, 15.72 x 12.6 mm, piesă ruptă și fragment lipsă (Nuri Pere 578);

7. Para 1730-1754, 0.39 g, 15.8 x 15.4 mm, ax 11, perforată (Nuri Pere 578);
8. Para 1730-1754, 0.38 g, 15.7 mm, ax 2, perforată (Nuri Pere 578);
9. Para 1754-1757, 0.29 g, 15.5 x 11.8 mm, ax 12, fragment lipsă (Nuri Pere 602);
10. Para 1754-1757, 0.24 g, 15.6 x 15.4 mm, ax 1, mici fragmente lipsă (Nuri Pere 602);
11. Para 1757, 0.27 g, 14.85 x 15.3 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
12. 10 parale 1758, 3.94 g, 24.35 x 24.45, ax 11 (Nuri Pere 637);
13. Para 1759, 0.19 g, 15.13 x 15.32 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
14. Para 1761, 0.26 g, 14.74 x 15.2 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
15. Para 1761/1765, 0.24 g, 15.5 x 15.44 mm, ax 10 (Nuri Pere 639);
16. Para 1763, 0.32 g, 14.65 x 14.75 mm, ax 7, perforată (Nuri Pere 639);
17. Para 1765, 0.39 g, 15.02 x 15.43 mm, ax 1 (Nuri Pere 639);
18. Para 1767, 0.24 g, 15.2 x 15.3 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
19. Para 1767, 0.3 g, 15.2 x 15.15 mm, ax 5, un mic fragment lipsă (Nuri Pere 639);
20. Para 1768, 0.4 g, 15.3 mm, ax 1 (Nuri Pere 639);
21. Para 1769, 0.25 g, 15.1 x 15.23 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
22. Para 1767-1774, 0.28 g, 15.2 mm, ax 7 (Nuri Pere 639);
23. Para 1757-1774, 0.31 g, 15.05 x 15.67 mm, ax 10 (Nuri Pere 639);
24. Para 1757-1774, 0.3 g, 14.5 x 15.1 mm, ax 12 (Nuri Pere 639);
25. Para secol 18, 0.43 g, 13.85 mm, ax 3;
26. Para secol 18, 0.12 g, 7.75 x 15 mm, ax 1, jumătate de monedă lipsă;
27. Para secol 18, 0.12 g, 8.43 x 15.35 mm, jumătate de monedă lipsă.
28. Brățara este confecționată, cel mai probabil, din alamă argintată având lipite pe cele două părți care o alcătuiesc, elemente decorative vegetale, realizate la rândul lor tot din alamă argintată. Aceasta are greutatea de 57.38 g, diametrul interior de 61.2 mm și diametrul exterior de 70.1 mm, iar asocierea cu monedele din tezaur face, cel mai probabil, ca această podoabă să fie databilă tot în secolul al XVIII-lea. Are starea de conservare bună, dar prezintă ușoare deformări mecanice, uzură mecanică, zgârieturi și o lovitură pe una dintre marginile răsucite.

Bibliografie

Hutten-Czapski – E. Hutten-Czapski, *Catalogue de la collection des medailles et monnaies polonaises*, I, Graz, 1957.

Kopicki – E. Kopicki, *Monety Zygmunta III Wazy*, Szczecin, 2007.

MBR – O. Luchian, G. Buzdugan, C. C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977.

Nuri Pere – Nuri Pere, *Osmanlılarda Madenî Paralar*, Istanbul, 1968.

Preda 1973 – C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, București, 1973.

SNG Copenhagen – *Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum. Thrace*, New Jersey, 1982.

Srećković IV – S. Srećković, *Akches (Volume III). Süleyman I Kanunî*, Belgrad, 2003.

Unger 1997 – E. Unger, *Magyar Éremhatározó*, I, Budapest, 1997.

WC (1601-1701) – T. L. Schmidt (ed.), *Standard Catalog of World Coins (1601-1700)*, Iola, 2018.

WC (pre-1600) – G. S. Cuhaj (ed.), *Standard Catalog of World Coins (pre-1600)*, Iola, 2011.

Explicția planșelor / Explanation of the plates

Planșa 1 – Harta descoperirilor prezentate în articol: 1. Pădurea Băneasa (monedă), 2. Caransebeș, județul Caraș-Severin (monede), 3. Măgurele, județul Ilfov (monede, tezaur de monede și brățară), 4. Moara Vlăsiei, județul Ilfov (monede).

Plate 1 – The map of the finds presented in the article: 1. Băneasa Forest (coin), 2. Caransebeș, Caraș-Severin County (coins), 3. Măgurele, Ilfov County (coins, coin hoard and bracelet), 4. Moara Vlăsiei, Ilfov County (coins).

Planșa 1